

אמר ליה: שאני אומר: תנאים שהתנה יהושע אפילו בחוצה לארץ התנה, וכל שכן בבבל שמצויין שם שיירות ועוברין ושבים והוצרך יהושע להתנות.⁽¹⁰⁾

מעשה ברבי ורבי חייא דהווי שקלי ואזלי באורחא, איסתלקו לצידי הדרכים, הוה קא מפסיע ואזיל רבי יהודה בן קנוסא קמייחו, [מעשה ברבי ורבי חייא, שהיו יתידות בדרך, ולכן הלכו בשדות שבצידי הדרכים; ואילו רבי יהודה בן קנוסא שהלך לפניהם, היה פוסע פסיעות גסות מיתד ליתד, ולא הלך בצידי הדרכים].

אמר ליה רבי לרבי חייא:

מי הוא זה שמראה גדולה בפנינו?! שהוא מראה לנו שהוא ירא שמים מאד ואינו חושש לתנאי שהתנה יהושע, והדבר נראה כיוהרא.

אמר ליה רבי חייא:

ת. ומהלכין בשבילי הרשות, עד שתרד רביעה שניה:

אמר רב פפא: והאי שדה דידן, אפילו טל קשי לה, [שדה שלי אפילו אם רק יורד עליה טל בלילה, מזיק לה דריסת הרגל ממחרתו], ולא רק משתרד רביעה שניה.

ט. ומסתלקין לצידי הדרכים, מפני יתידות הדרכים:

מעשה בשמואל ורב יהודה דהווי שקלי ואזלי באורחא, הוה מסתלק שמואל לצידי הדרכים, [מעשה בשמואל ורב יהודה שהלכו בדרך בבבל, והיתה הדרך מליאה ביתדות, והלך שמואל בשדות שבצידי הדרכים].

אמר ליה רב יהודה לשמואל:

וכי תנאין שהתנה יהושע, אפילו בבבל הם?!

יהושע את הארץ; וראה בדרישה תחילת סימן רעד, שהגדיר את הדברים: "הנחילם להחזיק כל אחד בחלקו, שיהיו שלו חוץ מדברים הללו שיהיה הפקר"; ואילו שמואל סובר, שהוא מדין "הפקר בית דין הפקר".

והטור כתב בסימן רעד: "עוד יש דברים המותרים, אף על פי שאינם הפקר משום תקנת יהושע, שנוהגת אף בחוצה לארץ".

וכתב על זה הב"ח, שמלשון הטור יש ללמוד, שלדעתו יהושע לא התנה את תנאיו אלא בארץ ישראל, וכדמשמע מדאמר תלמודא: "שעל מנת כן הנחיל להם את הארץ", אלא, דמכל מקום כבר נהגו לקיים תנאיו גם בחוצה לארץ, והיינו כשמואל; וכעין זה גם בדרישה שם: "אף על פי שיהושע ודאי לא התנה עם

שמעשה דמר זוטרא היה בחול.

והנה המאירי [הובא בהערה קודמת], כתב, שאסור ליטול בשבת מגדר שאבניה מחוברים בטיט, ולכאורה מרש"י זה מבואר לא כן, שאם בתחילה לא היה מחובר בטיט, למה היה אומר לשמשו בחול לחבר את מה שלא היה מחובר; אלא ודאי שבתחילה מחובר היה, אלא שבשבת לא היה יכול לחברו, ולכן שלח את שמשו בחול להחזיר את המצב לקדמותו.

10. א. ב"ספר המפתח" הביאו מספר "משנת יעבץ" שכתב בביאור מחלוקתם של רב יהודה ושמואל, שלדעת רב יהודה תנאים אלו שהתנה יהושע תנאי הוא שהתנה בחלוקת הארץ [ראה לשון הגמרא בסוף העמוד: "שעל מנת כן הנחיל